

MOSKOVAN KAPINAN OPETUKSET

Kirja: „Moskova joulukuussa 1905” (Moskova, 1906) on ilmestynyt kerrassaan oikeaan aikaan. Joulukuun kapinan kokemuksen omaksuminen on työväenpuolueen ajankohtainen tehtävä. Valitettavasti tämä kirja on hunajatyynyri, jossa on lusikallinen tervaa: epätäydellisyydestään huolimatta mitä mielenkiintoisin aineisto — ja johtopäätökset uskomattoman huolimattomia, uskomattoman matalamielisiä. Näistä johtopäätöksistä tulemme puhumaan erikseen *, mutta nyt tarkastelemme nykyhetken päivänpolttavaa poliittista kysymystä, Moskovan kapinan opetuksia.

Moskovan joulukuun liikkeen päämuotona oli rauhallinen lakko ja mielenosoitukset. Työväenjoukkojen valtava enemmistö otti aktiivisesti osaa ainoastaan näihin taistelu-muotoihin. Mutta juuri Moskovan joulukuun tapahtumat osoittivat silminnähtävästi, että yleislakko taistelun itsenäisenä, päämuotona oli aikansa elänyt, että liike tempautuu valtoimella, hillittömällä voimalla ulos näistä ahtaista puitteista ja synnyttää taistelun korkeimman muodon, kapinan.

Julistaessaan lakon kaikki vallankumoukselliset puolueet, kaikki liitot Moskovassa tajusivat ja vieläpä tunsivatkin, että lakko muuttuu kiertämättömästi kapinaksi. Työväen edustajain Neuvosto päätti joulukuun 6 päivänä, että „lakko on pyrittävä muuttamaan aseelliseksi kapinaksi”. Mutta tosiasiaassa olivat kaikki järjestöt valmistautumattomia siihen, vieläpä taisteluryhmien kokoomusneuvostokin ⁵² puhui (*joulukuun 9 pnä!*) kapinasta kuin jostain kaukai-

* Ks. tätä osaa, ss. 172—176. *Toim.*

sesta, ja katutaisteluja käytiin ilmeisesti neuvoston mielihäilyttä kysymättä ja ilman sen osanottoa. Järjestöt *jäivät jälkeensä* liikkeen kasvusta ja laajuudesta.

Lakko kasvoi kapinaksi ennen kaikkea niiden objektiivisten ehtojen painosta, jotka olivat muodostuneet lokakuun jälkeen. Hallitusta ei voitu enää yllättää yleislakolla, se oli jo järjestänyt sotatoimiin valmiin vastavallankumouksen. Niin Venäjän vallankumouksen yleinen kulku lokakuun jälkeen kuin myös tapahtumien järjestys Moskovassa joulukuun päivinä vahvistivat ihmeteltävän sattuvasti Marxin erään syvällisen perusväittämän: vallankumousta vie eteenpäin se, että vallankumous synnyttää tiukasti yhteen liittyneen ja vankan vastavallankumouksen, s.o. pakoittaa vihollisen turvautumaan yhä räikeämpiin puolustautumiskeinoihin ja kehittää siten yhä tehokkaampia hyökkäyskeinoja⁵³.

Joulukuun 7 ja 8 pnä: rauhallinen lakko, joukkojen rauhallisia mielenosoituksia. 8 pnä illalla: Akvariumin piiritys. 9:nä, päivällä: rakuunat pieksävät väkijoukkoa Strastnaja-torilla. Illalla: Fiedlerin talon hävittäminen. Mieliälä kohoaa. Kaduilla liikehtivä järjestymätön väkijoukko rakentaa aivan vaistonvaraisesti ja epäröiden ensimmäiset barrikadit.

10 pnä: alkaa barrikadien ja kaduilla olevien väkijoukkojen tykistötulitus. Barrikadien rakentaminen varmistuu, sitä ei tehdä enää yksityistapauksissa, vaan ehdottomasti yleisenä joukkoilmiönä. Koko väestö on kaduilla; koko kaupungin tärkeimmät keskuskohtat peittää barrikadiverkko. Muutamana päivänä kuluessa kehkeytyy taisteluryhmien sitkeä sissitaistelu sotaväkeä vastaan, taistelu, joka uuvuttaa sotaväen ja pakoittaa Dubasovin rukoilemaan apujoukkoja. Vasta joulukuun 15 päivänä hallituksen joukkojen ylivoima tulee täydelliseksi, ja 17 päivänä semjonovilaiset nujertavat Presnjan, kapinan viimeisen tukikohtan.

Lakosta ja mielenosoituksista yksinäisiin barrikadeihin. Yksinäisistä barrikadeista barrikadien joukkoluontoiseen rakentamiseen ja katutaisteluun sotaväkeä vastaan. Järjestön johdon ohittaen proletaarinen joukkotaistelu muuttui lakosta kapinaksi. Siinä on Venäjän vallankumouksen suuri historiallinen voitto, joka hankittiin vuoden 1905 joulukuun avulla, voitto, joka jouduttiin lunastamaan, kuten kaikki edelliseltäkin, hyvin raskailla uhreilla. Liike kohosi

poliittisesta yleislakosta korkeimmalle asteelle. Se pakoitti taantumuksen menemään *äärimmäisyyteen* vastarinnassaan ja lähensi siten äärettömästi sitä hetkeä, jolloin myös vallankumous tulee äärimmäisyyteen saakka käyttämään hyökkäyskeinojaan. Taantumus *ei voi* mennä pitemmälle kuin tulittaa tykistöllä barrikadeja, taloja ja kaduilla olevaa väkijoukkoa. Vallankumous voi mennä pitemmälle kuin mitä olivat taisteluryhmät Moskovassa, sillä on vielä hyvin, hyvin paljon tilaa laajentumiselle ja syvenemiselle. Joulukuun jälkeen vallankumous on kulkenutkin pitkän matkan eteenpäin. Vallankumouksellisen kriisin perusta on laajentunut suunnattomasti,— terä on hiottava nyt entistä terävämmäksi.

Taistelun objektiivisten ehtojen muuttumisen, joka vaati siirtymistä lakosta kapinaan, proletariaatti tunsikin aikaisemmin kuin sen johtajat. Kuten aina, käytäntö kulki teorian edellä. Rauhallinen lakko ja mielenosoitus lakkasivat heti tyydyttämästä työläisiä, jotka kysyivät: mitä edelleen? — ja vaativat aktiivisempia tekoja. Barrikadien rakentamista koskeva ohje tuli piireihin tavattomasti myöhästyneenä, kun keskikaupungilla jo rakennettiin barrikadeja. Työläiset kävivät joukolla asiaan käsiksi, mutta *eivät tyytyneet siihenkään*, vaan kysyivät, mitä edelleen? — ja vaativat aktiivisia tekoja. Me proletariaatin sosialidemokraattiset johtajat osoittauduimme joulukuussa sen sotapäällikön kaltaisiksi, joka sijoitti rykmenttinsä niin älyttömästi, että suurin osa hänen sotajoukoistaan ei osallistunut aktiivisesti taisteluun. Työväenjoukot etsivät, mutta eivät löytäneet aktiivisia joukkotoimintoja koskevia ohjeita.

Näin ollen ei ole mitään lyhytnäköisempää kuin kaikkien opportunistien sieppaama Plehanovin näkökanta, ettei olisi pitänyt alkaa ennen aikaista lakkoa, että „ei olisi pitänyt tarttua aseisiin”. Päinvastoin, olisi pitänyt päättävämmiin, tarmokkaammiin ja hyökkäävämmiin tarttua aseisiin, olisi pitänyt selittää joukoille pelkän rauhallisen lakon mahdottomuutta sekä pelottoman ja säälimättömän aseellisen taistelun välttämättömyyttä. Ja nyt meidän pitää vihdoinkin tunnustaa avoimesti ja kaikkien kuullen poliittisten lakkojen riittämättömyys, agitaatiota pitää harjoittaa aseellisen kapinan puolesta mahdollisimman laajoissa joukoissa peittelemättä tätä kysymystä millään „edeltävillä asteilla” ja hämäämättä sitä mitenkään. Vimmatun ja verisen

hävityssodan, tuon tulevan esiintymisen välittömän tehtävän, välttämättömyyden salaaminen joukoilta olisi sekä itsensä että kansan pettämistä.

Tällainen on joulukuun tapahtumien ensimmäinen opetus. Toinen opetus koskee kapinan luonnetta, sen suorittamiskeinoa ja sotaväen kansan puolelle siirtymisen ehtoja. Keskuudessamme, puolueen oikeassa siivessä, on hyvin laajalle levinnyt äärimmäisen yksipuolinen kanta tämän siirtymisen suhteen. Nykyaikaista sotaväkeä vastaan ei muka voida taistella, sotaväen täytyy tulla vallankumoukselliseksi. Ellei vallankumouksesta tule joukkoluontoista ja ellei se tempaa mukaansa itse sotaväkeä, ei silloin tietenkään voi olla puhettakaan vakavasta taistelusta. Toiminta sotaväen keskuudessa on tietenkin välttämätöntä. Mutta eihän tätä sotaväen siirtymistä voida kuvitella miksikään yksinkertaiseksi, kerralla tapahtuvaksi, toisaalta vakuuttamisen ja toisaalta tietoisuuden tuloksena tapahtuvaksi asiaksi. Moskovan kapina osoittaa meille havainnollisesti tuollaisen katsantokannan kaavamaisuuden ja elottomuuden. Jokaisessa todellisessa kansanliikkeessä kiertämätön sotaväen horjunta johtaa tosiasiallisesti vallankumouksellisen taistelun kärjistyessä todelliseen *taisteluun sotaväestä*. Moskovan kapina on osoituksena juuri mitä vimmatuimmasta, mitä hurjimmasta taantumuksen ja vallankumouksen välisestä taistelusta sotaväestä. Dubasov itse sanoi, että Moskovan 15.000 sotamiehestä ainoastaan 5.000 on luotettavia. Hallitus koetti pidättää horjuvia puolellaan mitä erilaisimmilla ja epätoivoisimmilla keinoilla: niitä koetettiin saada vakuuttuneiksi, niitä mielisteltiin ja lahjottiin jakelemalla kelloja, rahaa y.m.s., niille juotettiin viinaa, niitä petkutettiin, niitä peloteltiin, niitä teljettiin kasarmeihin, niiltä riisuttiin aseet, niiden joukosta temmattiin petoksella tai väkikapolla pois ne sotamiehet, joita pidettiin kaikkein epäluotettavimpina. Ja meillä täytyy olla rohkeutta tunnustaa suoraan ja avoimesti, että me jäimme tässä suhteessa jälkeen hallituksesta. Me emme kyenneet käyttämään hallussamme olevia voimia yhtä aktiiviseen, rohkeaan, kekseliäiseen ja hyökkäävään taisteluun horjuvan sotaväen valtaamiseksi kuin mihin hallitus ryhtyi ja minkä se toteutti. Me olemme valmistelleet ja tulemme entistä tarkomkammin valmistelemaan sotajoukkojen aatteellista „muokkaamista”. Mutta me olemme viheliäisiä pedantteja,

jos unohtamme, että kapinan hetkellä tarvitaan fyysillistäkin taistelua kamppailussa sotaväestä.

Moskovan proletariaatti antoi meille joulukuun päivinä erinomaisia opetuksia sotajoukkojen aatteellisesta „muokkaamisesta”, — esim. joulukuun 8 päivänä, kun väkijoukko Strasnaja-torilla ympäröi kasakat, sekaantui näiden joukkoon, veljeili näiden kanssa ja kehotti kääntymään takaisin. Tahi 10 pnä Presnjassa, kun kaksi työläistyttöä kantoi punaista lippua kymmentuhantisessa väkijoukossa ja syöksyi kasakoita vastaan huutaen: „tappakaa meidät! elävinä emme anna lippua!”. Kasakat joutuivat hämmingin valtaan ja nelistivät tiehensä väkijoukon huutaessa: „eläköön kasakat!”. Näiden rohkeuden ja urhoollisuuden mallinäytteiden pitää ainiaaksi painua proletariaatin tietoisuuteen.

Tässä taas on esimerkkejä siitä, kuinka me jäimme jälkeen Dubasovista. Joulukuun 9 pnä marssi Bolshaja Serpuhovskaja katuja marseljeesia laulavia sotamiehiä, jotka olivat aikeissa yhtyä kapinallisiin. Työläiset lähettivät valtuutettuja heidän luokseen. Malahov nelisti itse suin päin sotamiesten luo. Työläiset myöhästyivät, Malahov tuli ajoissa. Hän piti tulisen puheen, sai sotilaat epäröimään, piiritytti heidät rakuunoilla, vei kasarmiin ja sulki sinne. Malahov ehti tulla paikalle, mutta me emme ehtineet, vaikka meidän kutsustamme oli kahden päivän kuluessa noussut 150.000 miestä, jotka olisivat voineet ja joiden olisi pitänyt järjestää partiopalvelu kaduilla. Malahov piiritytti sotilaat rakuunoilla, mutta me emme piirittäneet Malahoveja pommimiehillä. Me olisimme voineet tehdä sen, ja meidän olisi pitänyt se tehdä, ja sosialidemokraattinen sanomalehdistö (vanha „Iskra”) oli kauan sitten osoittanut, että kapinan aikana meidän velvollisuutenamme on hävittää säälimättömästi siviili- ja sotapäällystää. Se, mitä Bolshaja Serpuhovskaja kadulla tapahtui, toistui nähtävästi pääpiirteissään myös Nesvizhskiin ja Krutitskin kasarmien edessä, proletariaatin yrittäessä „ottaa pois” jekaterinoslavilaiset, lähetettäessä valtuutettuja Aleksandroviin sapöörien luo, palautettaessa takaisin Rostovin tykistö, joka aiottiin lähettää Moskovaan, aseistariisuttaessa sapööreitä Kolomnassa ja niin edespäin. Kapinan hetkellä me emme olleet tehtävän tasolla taistelussa horjuvasta sotaväestä.

Joulukuu vahvasti havainnollisesti vielä erään, Marxin esittämän syvällisen, mutta opportunistien unohtaman perusväittämän; Marx kirjoitti, että kapina on taitoa ja että tämän taidon pääsääntönä on hurjan rohkea ja tinkimättömän päättävä *hyökkäys*⁵⁴. Me emme ole omaksuneet riittävässä määrin tätä totuutta. Me emme ole riittävästi itse oppineet emmekä opettaneet joukoille tätä taitoa, tätä sääntöä, että on hyökättävä hinnalla millä hyvänsä. Nyt meidän on kaikella tarmolla korvattava laiminlyöntimme. Ryhmittymiset poliittisiin tunnuksiin suhtautumisen mukaan eivät ole riittäviä, tarvitaan vielä ryhmittyminen aseelliseen kapinaan suhtautumisen mukaan. Ken on sitä vastaan, ken ei valmistaudu siihen, hänet pitää säälimättä heittää vallankumouksen kannattajien joukosta, heittää sen vastustajain, kavaltajain tai pelkureiden joukkoon, sillä lähenee päivä, jolloin tapahtumien voima, jolloin taistelutilanne pakottaa meidät erottamaan viholliset ystävästä tämän tunnusmerkin mukaan. Meidän ei pidä propagoida passiivisuutta eikä pelkkää „odottelua”, että sotaväki „siirtyy”,— ei, meidän täytyy kaikin voimin julistaa rohkean hyökkäyksen ja ase kädessä ryntäämisen välttämättömyyttä, sitä, että tällöin on tuhottava esivallan edustajia ja taisteltava mitä tarmokkaimmin horjuvan sotaväen valloittamiseksi puolellemme.

Kolmas suuri opetus, jonka Moskova antoi meille, koskee taktiikkaa ja voimien järjestämistä kapinaa varten. Sotataktiikka riippuu sotatekniikan saavuttamasta tasosta,— tämän totuuden Engels on jauhanut valmiiksi ja pannut marxilaisten suuhun⁵⁵. Nykyään sotatekniikka ei ole samaa, mitä se oli XIX vuosisadan puolivälissä. Olisi typerää toimia tykistöä vastaan väkijoukkona ja puolustaa barrikadeja revolvereilla. Kautsky oli oikeassa kirjoittaessaan, että Moskovan tapahtumien jälkeen on aika tarkistaa Engelsin johtopäätökset ja että Moskova loi „uuden barrikaditaktiikan”⁵⁶. Tämä taktiikka oli sissisotataktiikkaa. Tästä taktiikasta johtuvana organisaationa olivat nopealiikkeiset ja hyvin pienet osastot: kymmeniköt, kolmikot, vieläpä kaksikotkin. Meillä voidaan nykyään tavata useasti sosialidemokraatteja, jotka nauraa hihittävät, kun tulee puhe viisikoista ja kolmikoista. Mutta hihittäminen on vain hyvin halpa-arvoinen keino, jolla suljetaan silmät näkemästä *uutta* taktiikka- ja organisaatiokysymystä, jonka katutaistelu nykyaikaisen sotatekniikan vallitessa on

herättänyt. Syventykää siihen, mitä kerrotaan Moskovan kapinasta, hyvät herrat, ja te ymmärrätte, mikä yhteys „viisikoilla” on kysymykseen „uudesta barrikaditaktiikasta”.

Moskova nosti sen esiin, mutta ei lähestulkoonkaan kehittänyt, lähestulkoonkaan laajentanut sitä edes jossain määrin tuntuviin, todella joukkoluontoisiin mittasuhteisiin. Taisteluryhmien jäseniä oli vähän, työväenjoukot eivät saaneet rohkeiden päällekkarkausten tunnusta eivätkä soveltaneet sitä käytännössä, sissiryhmien luonne oli liian yksipuolinen, niiden aseet ja otteet riittämättömiä, niillä ei ollut juuri nimeksikään väkijoukon johtamiskykyä. Meidän täytyy korjata tämä kaikki, ja me korjaammekin sen ottamalla oppia Moskovan antamista kokemuksista, levittämällä näitä kokemuksia joukkoihin, herättämällä joukoissa itsessään luomiskykyä tämän kokemuksen edelleen kehittämiseksi. Ja se sissisota, se joukkoterrori, joka on ollut käynnissä kaikkialla Venäjällä joulukuun jälkeen melkein yhtäjaksoisesti, auttaa epäilemättä opettamaan joukoille oikeaa taktiikkaa kapinan hetkellä. Sosialidemokratian täytyy tunnustaa ja ottaa taktiikkaansa tämä joukkoterrori, tietysti järjestellen ja valvoen sitä, alistaen sen työväenliikkeen ja yleisen vallankumoustaistelun etujen ja ehtojen alaiseksi, työntäen armottomasti syrjään ja tehden mahdottomaksi tämän sissitaistelun „sakilaismaisen” vääristelyn, josta tehtävästä moskovalaiset niin mainiosti ja kovakouraisesti suoriutuivat kapinan päivinä ja lättiläiset kuuluisain lättiläisten tasavaltojen päivinä.

Sotatekniikka on aivan viime aikoina ottanut vielä uusia edistysaskeleita. Japanin sota toi käytäntöön käsikranaatin. Asetehdas on laskenut markkinoille automaattisen kiväärin. Kumpakin niistä on jo alettu menestyksellisesti käyttää Venäjän vallankumouksessa, muttei läheskään riittävästi. Me voimme ja meidän tulee käyttää hyväksemme tekniikan parantamista, opettaa työläisosastoja valmistamaan joukkomitassa pommeja, auttaa niitä sekä taisteluryhmiämme räjähdysaineiden, sytytinten ja automaattisten kiväärien hankinnassa. Kun työväenjoukot ottavat osaa kaupunkikapinaan, kun joukkona hyökätään vihollista vastaan, kun käydään päättävään, taitavaan taisteluun sotaväestä, joka Duuman, Viaporin ja Kronstadtin jälkeen horjuu entistä enemmän, kun maaseudun osanotto yleiseen

taisteluun tulee olemaan varma, niin seuraavassa yleisvenäläisessä aseellisessa kapinassa voitto on oleva meidän!

Kehittäkäämme laajemmaksi työtämme ja asettakaamme rohkeammin itsellemme tehtäviä ottamalla oppia Venäjän vallankumouksen suurista päivistä. Työmme pohjana on luokkien etujen ja yleiskansallisen kehityksen nykyhetken vaatimusten oikea huomioiminen. Tsaarivallan kukistaminen ja perustavan kokouksen koollekutsuminen vallankumoushallituksen toimesta — tämän tunnuksen ympärille me kokoamme nyt ja tulemme vastedeskin kokoamaan yhä suuremman osan proletariaattia, talonpoikaista ja sotaväkeä. Joukkojen tietoisuuden kehittäminen pysyy, kuten aina, kaiken työmme pohjana ja pääsisältönä. Mutta älkäämme unohtako, että sellaiset hetket, joita Venäjä nykyään elää, lisäävät tähän yleiseen, pysyvään ja perustehtäväämme erikoisia tehtäviä. Älkäämme muuttuko pedanteiksi ja poroporvareiksi, älkäämme pyrkikö syrjään näistä hetken erikoistehtävistä, näistä kyseisten taistelumuotojen aiheuttamista erikoistehtävistä tekemällä sisällyksettömiä viittauksia ainasiin, kaikissa olosuhteissa ja kaikkina aikoina muuttumattomiin velvollisuuksiimme.

Muistakaamme, että suuri joukkotaistelu lähenee. Se on oleva aseellinen kapina. Sen pitää tapahtua, mikäli mahdollista, samanaikaisesti. Joukkojen pitää tietää, että ne menevät aseelliseen, veriseen ja vimmattuun taisteluun. Kuoleman halveksumisen pitää levitä joukkojen keskuuteen ja taata voitto. Vihollista vastaan täytyy hyökätä mahdollisimman voimakkaasti; joukkojen tunnuksena pitää olla hyökkäys eikä puolustus, niiden tehtävänä on oleva sääli-mätön vihollisen hävittäminen; muodostuu nopealiikkeinen ja joustava taisteluorganisaatio; sotaväen horjuvat ainekset vedetään mukaan aktiiviseen taisteluun. Tietoisien proletariaatin puolueen tulee täyttää velvollisuutensa tässä suuressa taistelussa.

„Proletari” № 2,
elokuun 29 pnä 1906

Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstin mukaan